

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-441/11 P

**Komisja Europejska
przeciwko
Verhuizingen Coppens NV**

Odwołanie — Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Artykuł 81 WE i art. 53 EOG — Rynek usług w zakresie przeprowadzek międzynarodowych w Belgii — Porozumienie ogólne składające się z trzech porozumień szczególnych — Jednolite i ciągłe naruszenie — Brak dowodu na wiedzę uczestnika kartelu biorącego udział w jednym porozumieniu szczególnym o istnieniu pozostałych porozumień szczególnych — Stwierdzenie nieważności decyzji Komisji w całości lub w części — Artykuły 263 TFUE i 264 TFUE

Streszczenie – wyrok Trybunału (czwarta izba) z dnia 6 grudnia 2012 r.

1. *Skarga o stwierdzenie nieważności — Wyrok stwierdzający nieważność — Zakres — Stwierdzenie nieważności części aktu prawa Unii — Warunek — Stwierdzenie nieważności w całości decyzji Komisji kwalifikującej cały kartel jako naruszenie jednolite i ciągłe i nakładającej grzywnę, pomimo uznania odpowiedzialności skarżącego przedsiębiorstwa za część zachowań antykonkurencyjnych — Niedopuszczalność*

(art. 81 ust. 1 WE; art. 264 akapit pierwszy TFUE)

2. *Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Zakaz — Naruszenia — Porozumienia i uzgodnione praktyki stanowiące jednolite naruszenie — Przypisanie przedsiębiorstwu odpowiedzialności za całość naruszenia — Warunki*

(art. 81 ust. 1 WE)

3. *Odwołanie — Odwołanie uznane za zasadne — Wydanie przez Trybunał orzeczenia co do istoty*

(statut Trybunału, art. 61 akapit pierwszy)

4. *Konkurencja — Postępowanie administracyjne — Decyzja Komisji stwierdzająca jednolite naruszenie — Spoczywający na Komisji ciężar dowodu udziału przedsiębiorstwa — Zakres ciężaru dowodu*

(art. 81 ust. 1 WE)

5. *Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Zakaz — Naruszenia — Dowód — Ciężar dowodu spoczywający na Komisji — Przedstawienie dowodu na podstawie szeregu poszlak i zbieżnych okoliczności poświadczających istnienie i czas trwania ciągłego zachowania — Brak dowodu w odniesieniu do określonych odcinków czasu w ramach rozpatrywanego całościowego okresu — Brak wpływu*

(art. 81 ust. 1 WE)

6. *Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Uczestnictwo przedsiębiorstwa w antykonkurencyjnej inicjatywie — Wystarczający do powstania odpowiedzialności przedsiębiorstwa charakter milczącej zgody bez otwartego zdystansowania się lub zawiadomienia właściwych organów administracyjnych*

(art. 81 ust. 1 WE)

7. *Konkurencja — Grzywny — Kwota — Kontrola sądowa — Nieograniczone prawo orzekania — Zakres — Granica — Przestrzeganie zasady niedyskryminacji*

(art. 261 TFUE; rozporządzenie Rady nr 1/2003, art. 23 ust. 2 akapit drugi, art. 23 ust. 3, art. 31; komunikat Komisji 2006/C 210/02)

8. *Postępowanie sądowe — Koszty — Obciążenie strony, która wygrała sprawę, jej własnymi kosztami oraz kosztami skarżących*

(regulamin postępowania przed Trybunałem, art. 138 ust. 1, 3, art. 184 ust. 1, 2)

1. Sama okoliczność, iż Sąd uznaje zarzut podniesiony przez skarżącą w uzasadnieniu jej skargi o stwierdzenie nieważności za zasadny, nie pozwala mu na stwierdzenie automatycznie nieważności zaskarżonego aktu w całości. Stwierdzenie nieważności w całości nie może bowiem nastąpić, gdy z całą oczywistością zarzut ten, odnoszący się wyłącznie do specyficznego aspektu kwestionowanego aktu, może uzasadniać jedynie stwierdzenie nieważności częściowej. Niemniej stwierdzenie nieważności części aktu prawa Unii jest możliwe, jedynie jeżeli elementy, o których stwierdzenie nieważności wniesiono, mogą zostać oddzielone od reszty aktu. Ten wymóg rozdzielności nie jest spełniony, jeśli konsekwencją stwierdzenia nieważności części aktu byłaby zmiana jego istoty, co należy oceniać na podstawie kryterium obiektywnego, a nie kryterium subiektywnego związanego z wolą polityczną organu, który wydał dany akt.

Co się tyczy decyzji Komisji kwalifikującej cały kartel jako naruszenie jednolite i ciągłe, jej podzielenie jest możliwe, jedynie jeżeli z jednej strony danemu przedsiębiorstwu umożliwiono w toku postępowania administracyjnego zrozumienie, że zarzuca mu się również każde z zachowań stanowiących ten kartel, a tym samym obronę w tym względzie, i jeżeli z drugiej strony decyzja ta jest wystarczająco jasna w tym względzie. Wynika z tego, że jeżeli sąd Unii stwierdzi, iż Komisja nie wykazała zgodnie z wymogami prawa, że dane przedsiębiorstwo w trakcie swego udziału w jednym z zachowań antykonkurencyjnych stanowiących naruszenie jednolite i ciągłe wiedziało o innych zachowaniach antykonkurencyjnych pozostałych uczestników kartelu, służących realizacji tych samych celów, lub że w sposób rozsądny mogło je przewidzieć i było gotowe ponieść związane z tym ryzyko, jedyną konsekwencją, jaką sąd ów może z tego wyciągnąć, jest to, że przedsiębiorstwu temu nie można przypisać odpowiedzialności za owe inne zachowania, a tym samym za naruszenie jednolite i ciągłe w całości, oraz że zaskarżoną decyzję należy uznać za bezzasadną w tym tylko zakresie.

W takich okolicznościach Sąd narusza prawo stwierdzając nieważność decyzji Komisji kwalifikującej cały kartel jako naruszenie jednolite i ciągłe w całości w zakresie, w jakim dotyczy ona przedsiębiorstwa – chociaż jego udział w tym porozumieniu i fakt, że sam ten udział może stanowić naruszenie art. 81 WE, nie zostały przez Sąd zakwestionowane.

(por. pkt 37, 38, 46, 47, 54)

2. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 41–44)

3. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 55, 56)

4. Aby stwierdzić udział przedsiębiorstwa w realizacji jednolitego naruszenia, Komisja musi dowieść, że przedsiębiorstwo to zamierzało przyczynić się własnym zachowaniem do osiągnięcia wspólnych celów wyznaczonych przez wszystkich uczestników i że miało ono wiedzę o zachowaniach stanowiących naruszenie planowanych lub wdrażanych przez inne przedsiębiorstwa dla realizacji tych samych celów lub że w sposób rozsądny mogło je przewidzieć oraz że było gotowe ponieść związane z tym ryzyko.

Komisja nie spełnia tych warunków gdy utrzymuje ona, iż może domniemywać, że przedsiębiorstwo miała taką wiedzę, uwzględniając w szczególności, że to ostatnie nie neguje, iż zostało poinformowana o danym porozumieniu i gdy ponadto Komisja przyznaje wyraźnie, że jej decyzja nie opiera się na konkretnych dowodach w tym zakresie.

(por. pkt 60, 66)

5. W większości przypadków istnienie praktyki lub porozumienia antykonkurencyjnego musi być wyprowadzone ze zbiegu szeregu okoliczności i poszlak, które w przypadku braku innego spójnego wyjaśnienia rozpatrywane łącznie mogą stanowić dowód naruszenia reguł konkurencji.

Tego typu poszlaki i okoliczności, jeżeli oceniane są całościowo, pozwalają na wykazanie nie tylko istnienia zachowań lub porozumień antykonkurencyjnych, ale również czasu trwania ciągłego zachowania antykonkurencyjnego oraz okresu stosowania porozumienia zawartego z naruszeniem reguł konkurencji. Co się tyczy braku dowodu na istnienie porozumienia w pewnych konkretnych okresach lub przynajmniej na jego wykonywanie przez przedsiębiorstwo w danym okresie, należy przypomnieć, że fakt, iż taki dowód nie został przedstawiony dla niektórych konkretnych określonych okresów, nie stoi na przeszkodzie temu, by naruszenie to było postrzegane jako wykazane w całościowym okresie dłuższym niż te konkretne okresy, gdy takie stwierdzenie opiera się na obiektywnych i zgodnych poszlakach. W przypadku naruszenia rozciągającego się na kilka lat okoliczność, że kartel ujawniał się w różnych okresach, które mogą być oddzielone krótszymi lub dłuższymi przerwami, pozostaje bez wpływu na jego istnienie, o ile poszczególne działania, które składają się na to naruszenie, służą osiągnięciu tego samego celu i wpisują się w ramy naruszenia o charakterze jednolitym i ciągłym.

(por. pkt 70–72)

6. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 73)

7. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 79–82)

8. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 83–85)